

STRESZCZENIE PRACY

URBANISTYKA BEZPIECZNYCH MIAST – IMPLEMENTACJE CPTED W KRAJACH EUROPEJSKICH

Od połowy lat dziewięćdziesiątych XX wieku notuje się ogólnoswiatowy spadek przestępczości. Nie spowodował on jednak wzrostu poczucia bezpieczeństwa mieszkańców miast, co stanowi istotny problem społeczny i polityczny. Odpowiedzią na to zjawisko może być metoda prewencji przestępczości poprzez odpowiednie projektowanie przestrzeni miejskiej: *Crime Prevention through Environmental Design* (CPTED). Jest to podejście sytuacyjne do zapobiegania przestępczości, które bazuje na strategiach skupiających się na redukcji możliwości popełniania przestępstw poprzez manipulowanie fizycznymi i społecznymi cechami środowiska zbudowanego.

Badania empiryczne wykazują, że CPTED jest skuteczną i efektywną strategią zapobiegania przestępczości oraz zwiększania poczucia bezpieczeństwa społeczności. Brakuje jednak szczegółowej wiedzy na temat sposobów jej wdrożenia w politykach planowania przestrzennego. Celem niniejszej pracy jest zidentyfikowanie czynników, które pełnią istotną rolę w implementacji CPTED w krajach europejskich.

Autor przeprowadza analizę wdrożeń CPTED w wybranych państwach Europy. Prezentuje najpierw trzy modele implementacji tego programu w krajach, gdzie został on zastosowany systemowo i jego rozpowszechnienie jest znaczące (Wielka Brytania, Holandia, Francja). Następnie przechodzi do opisu pojedynczych wdrożeń CPTED w krajach, w których program ten został zaimplementowany częściowo (Włochy, Niemcy, Portugalia, Polska). Omawia okoliczności warunkujące rozwój tego procesu w każdym z przytoczonych przykładów i przytacza studia przypadku.

Zaprezentowane modele autor klasyfikuje za pomocą narzędzia, jakim jest model dojrzałości procesowej w zapobieganiu przestępczości (*Crime Prevention Capability Maturity Model* – CPCMM). Ponadto, z przedstawionych modeli wyłania istotne czynniki i analizuje ich rolę w procesie implementacji CPTED. Wyniki wskazują, że czynniki prawny i ekonomiczny są silnymi bodźcami pozytywnego przebiegu procesu implementacji CPTED. Pierwszy opiera się na zapisaniu w przepisach prawa budowlanego konieczności weryfikacji projektów pod kątem kryteriów CPTED, drugi – na systemie certyfikacji obiektów spełniających zasady tego programu i korzyści dla właścicieli nieruchomości, którzy uzyskali taką licencję. Żaden z tych czynników nie jest wystarczający dla rozpowszechnienia CPTED. Są one raczej katalizatorami przyspieszającymi wdrażanie tego programu. Potwierdza to analiza jakościowa.

Sformułowane w pracy konkluzje i wskazówki mogą być użyteczne w planowaniu wdrożeń CPTED do systemów polityki przestrzennej, jak również stanowić wytyczne dla kierunków dalszych badań tej metody.

ABSTRACT OF THE DISSERTATION

THE URBAN DESIGN OF SAFE CITIES – CPTED IMPLEMENTATIONS IN EUROPE.

From the mid-1990s of the 20th century, there has been a global decrease in crime rates. However, it has not resulted in an increase in the sense of security among residents, which is a significant social and political problem. One response to this phenomenon can be found in the method of crime prevention through environmental design (CPTED). It is a situational approach to crime prevention that focuses on strategies aimed at reducing the opportunities for committing crimes by manipulating the physical and social characteristics of the built environment.

Empirical research shows that CPTED is an effective and efficient crime prevention strategy that also increases the sense of security in communities. However, there is a gap in research how to implement CPTED in spatial planning policies. The aim of this paper is to identify the factors that play a significant role in the implementation of CPTED in European countries.

The author conducts an analysis of CPTED implementations in selected European countries. Firstly, presents three models of implementation in countries where it has been widely adopted (United Kingdom, Netherlands, France). Then describes countries where the program has been partially implemented (Italy, Germany, Portugal, Poland). The author discusses the circumstances that influence the development of this process in each country then presents case studies.

The presented models are classified by the author using the Crime Prevention Capability Maturity Model (CPCMM). Additionally, the most significant factors in the CPTED implementation process are identified based on the presented models. The results indicate that legal and economic factors act as strong incentives for the successful implementation of CPTED. The legal factor is based on incorporating the verification of projects against CPTED criteria in building regulations, while the economic factor relies on a certification system for properties that adhere to the principles of this program and provide benefits to property owners who obtain such a license. However, neither of these factors alone is sufficient for the widespread adoption of CPTED. They rather serve as catalysts for expediting the implementation of this program, as confirmed by qualitative analysis by the author.

The conclusions and recommendations formulated in this paper can be useful for planning CPTED implementations in spatial policy systems and serve as guidelines for further research in this methodology.